

NÁVYKOVÉ CHOVÁNÍ A ZÁVISLOST

Jitka Fialová, Jana Fleková

DEFINICE ZÁVISLOSTI

Pacient by měl vykazovat alespoň 3 ze 7 uvedených příznaků v jednom roce

- Růst tolerance
- Odvykací příznaky po vysazení látky
- Přijímání látky ve větším množství nebo delší dobu
- Dlouhodobá snaha nebo jeden či více pokusů omezit a ovládat přijímání látky
- Trávení velkého množství času užíváním a obstaráváním látky nebo zotavováním se z jejích účinků
- Zanechání sociálních, pracovních a rekreačních aktivit v důsledku užívání látky nebo jejích omezení
- Pokračující užívání látky navzdory dlouhodobým nebo opakujícím se sociálním, psychologickým nebo tělesným problémům

ZÁVISLOST

- Závislost na alkoholu
- Závislost na opioidech (např. heroin)
- Závislost na kanabinoidech
- Závislost na sedativech nebo hypnotikách (tlumivých lécích)
- Závislost na kokainu
- Závislost na jiných stimulancích, včetně kofeinu a pervitinu
- Závislost na halucinogenech (extáze)
- Závislost na tabáku
- Závislost na organických rozpouštědlech
- Závislost na několika látkách nebo na jiných psychoaktivních látkách

NÁVYKOVÉ CHOVÁNÍ

- ◉ Patologické hráčství
- ◉ Počítače a internet
- ◉ „Závislost“ na sexu
- ◉ „Závislost“ na práci
- ◉ Patologické nakupování
- ◉ Poruchy příjmu potravy

RIZIKOVÉ FAKTORY

- Rizikové faktory na úrovni jedince
- Rizikové faktory na úrovni rodiny
- Rizikové faktory na úrovni vrstevníků
- Rizikové faktory na úrovni společnosti

PREVENCE ZÁVISLOSTI

- Primární prevence
- Sekundární prevence
- Terciární prevence

PRIMÁRNÍ PREVENCE

Cíl - předcházení užívání návykových látek u dětí, případně snaha o to, aby se setkání s drogou oddálilo do co nejpozdějšího věku

Kdo se podílí- rodina, škola, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, streetwork (terénní sociální pracovníci)

SEKUNDÁRNÍ PREVENCE

Opatření zaměřené na zasaženou populaci
včasná intervence, poradenství a léčení

Zahrnuje - identifikaci a řešení vzniklého
zneužívání návykových látek (odstranění
látek z organismu, vyprchání akutního
opojení, léčba, zvládání abstinenčních
příznaků)

Kdo se podílí - poradenská zařízení, výchovní
poradci, poradci pro drogovou problematiku,
pedagogicko-psychologické porady, kontaktní
centra, linky telefonické pomoci,
terapeutické komunity

TERCIÁRNÍ PREVENCE

Zaměřena na ty uživatele drog, kteří nejsou schopni nebo ochotni se užívání drog vzdát

Cíl - předejít rizikovému chování či změnit toto chování, které může mít za následek poškození či zhoršení jejich zdravotního stavu, popřípadě jejich sociální situace

Zahrnuje - resocializaci, substituční program, základní sociální a existenční výpomoc v podobě potravin, vitamínů, šatstva či přechodného ubytování, terapeutickou práci s nejbližšími osobami

Zařízení - léčebny, nízkoprahová zařízení, krizová centra, centra ambulantní post - péče, informační centra

VIDEO

- Michal Mašek - dokument v archivu ČT 1